

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum eius peccatum fuerit grauius omnibus alijs peccatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ARTICVLVS III.

Vtrum peccatum primorum parentum fuerit ceteris grauius.

Super Quaestio. centesima sexagesima. tertium articulum tertium.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod peccatum primorum parentum fuerit ceteris grauius. Dicitur enim Aug. 14. de ciui. Dei. Magna fuit in peccando iniquitas, ubi tanta fuit in non peccando facilitas: sed primi parentes maximam habuerunt facultatem ad non peccandum, quia nihil habebant intrinsecus, quod eos ad peccandum impelleret. ergo peccatum primorum parentum fuit ceteris grauius.

¶ 2. Præ. Pœna proportionatur culpæ: sed peccatum primorum parentum grauius est punitum, quia per ipsum mors introiuit in hunc mundum, ut Apostolus dicit ad Roma. 5. ergo peccatum illud fuit grauius ceteris peccatis.

¶ 3. Præ. Primum in quolibet genere, videtur esse maximum, ut dicitur in 2. Metaphysica: sed peccatum primorum parentum fuit primum inter alia peccata hominum. ergo fuit maximum.

SED CONTRA est, quod Origenes * dicit, Non arbitrator, quod aliquis ex his qui in summo perfectoque consistereint gradu, ad subitum euacuetur, aut decidat, sed paulatim, & per artes desuere eum necesse est: sed primi parentes in summo perfectoque gradu consistebant. non ergo eorum primum peccatum fuit maximum omnium peccatorum.

RESPON. Dicendum, quod duplex grauitas in peccato attendi potest. Vna quidem, ex ipsa specie peccati: sicut dicimus adulterium esse grauius peccatum simplici fornicatione. Alia autem est grauitas peccati, quæ attenditur secundum aliquam circumstantiam loci, vel personæ, aut temporis. Prima autem grauitas essentialior est peccato, & principalior: unde secundum eam magis peccatum dicitur graue, quam secundum aliam. Dicendum est igitur, quod peccatum primi hominis non fuit grauius omnibus alijs peccatis humanis secundum speciem peccati. Et si enim superbia secundum suum genus habeat quandam excellentiam inter alia peccata, maior tamen est superbia, qua quis Deum negat vel blasphematur, quam superbia, qua quis inordinate diuinam similitudinem appetit: qualis fuit superbia primorum parentum, ut dictum est. * Sed secundum conditionem personarum peccantium, peccatum illud habuit maximam grauitatem propter perfectionem status ipsorum. Et ideo dicendum est, quod illud peccatum fuit quidem secundum quid grauiusimum, non tamen simpliciter.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod illa ratio procedit de grauitate peccati ex circumstantia peccatis. AD SECVDVM dicendum, quod magnitudo peccati, quæ consecuta est illud primum peccatum, non correspondet ei secundum quantitatem propriam speciei, sed in quantum fuit primum: quia ex hoc interrupta est innocentia primi status, qua subtracta, deordinata est tota natura humana.

AD TERTIVM dicendum, quod in his quæ sunt per se ordinata, oportet id quod est primum, esse maximum. Secunda Secunda S. Tho. EEE 3 mum.

In art. 3. aduerte, quod author oino deprimere uolens peccatum primi hominis, ut non concedat quod sit etiam ex parte auersionis grauisimum, quia est superbia. affert superbiam negatis Deum ubi duo uita in uno actu claudit. I. superbiam & infidelitatem: & ex hoc infert, quod non solum infidelitas grauis peccatum est, quam peccatum primi hominis, sed etiam superbia prorumpens in infidelitatem maior est, quam superbia prorumpens in appetitum scientia.

¶ Super

Lib. 3. tex. 4. tom. 3.

Li. 1. Periarchon cap. 1. ca. 4. to. 4.

Ar. præced.

supernaturalibus conceptis Dei, & luminis supernaturalis imperfecte participes erant. Et tamen cognoscebant, quod secundum illud oportebat se dirigere in agendis, & in huiusmodi lumine proficiebant: ideo appetit similitudinem diuinam in scientia directiua ad bonum & malum. Et sicut Deus suæ naturæ lumine omnia regit, ita homo suæ naturæ lumine absque exterioris luminis adiutorio seipsum &c. regebat. ut author explicat in 2. sent. dist. 22. Et hic uero uerbo dicitur, ut uirtute propria naturæ determinetur sibi quid esset bonum, & quid malum ad agendum.

Secundò uerò, quantum ad cognitionem: & hanc est similitudinem in sui creatione angelus accepit. unde in præmissis uerbis cum dictum esset, Tu signaculum similitudinis, statim subditur, Plenus sapientia: sed primus homo in sua creatione istam similitudinem nondum actu adeptus erat, sed solum in potentia. Tertio, quantum ad potestatem operandi: & hanc similitudinem nondum erant in actu affectu neque angelus, neque homo in ipso creationis principio, quia utrique restabat aliquid agendum quo ad beatitudinem perueniret. Et ideo cum uterque, scilicet diabolus & primus homo inordinate diuinam similitudinem appetierit, neuter eorum peccatum appetendo similitudinem naturæ: sed primus homo peccatum principaliter appetendo similitudinem Dei quantum ad scientiam boni & mali, sicut serpens ei suggestit, ut, si per uirtutem propria naturæ determinaret sibi quid esset bonum, & quid malum ad agendum: uel etiam ut per seipsum præcognosceret quid sibi boni, uel mali esset futurum. Et secundario peccauit appetendo similitudinem Dei quantum ad propriam potestatem operandi, ut, si uirtute propria naturæ operaretur ad beatitudinem consequendam. Unde August. dicit 11. super Gen. ad litteram, quod menti mulieris inhaesit amor propriae potestatis: sed diabolus peccauit appetendo similitudinem Dei quantum ad potestatem. Unde Aug. dicit in lib. * de uera religione, quod magis uoluit sua potentia frui quam Dei: ueruntamen quantum ad aliquid uterque Deo æquiparari appetit, in quantum scilicet ad aliquid uterque sibi inniti uoluit contempto diuinæ regulæ ordine.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod ratio illa procedit de similitudine naturæ, ex cuius appetitu homo non peccauit, ut dictum est.

AD SECVDVM dicendum, quod appetere similitudinem huiusmodi inordinate, id est supra mensuram suam, peccatum est. Unde super illud Psal. 70. Deus, quis similis erit tibi, dicit Aug. * Qui per se uult esse Deus, peruersè uult esse similis Deo, ut diabolus qui noluit esse sub eo: & homo qui ut seruus noluit tenere præcepta.

AD TERTIVM dicendum, quod ratio illa procedit de similitudine æquiparantæ.

In articulo quarto dubium occurrit ex Scoto in 2. senten. dist. 21. q. 2. tenente quod Primum peccatum Adae non fuit superbia, sed mordinatus amor amicitiae uxoris. Probat autem hoc tripliciter. Primo, quia primum peccatum Adae non fuit ex inordinato amore sui, sicut primum peccatum angeli. Angelus enim primo per suam essentiam intelligit se ipsum, homo autem prius alia quam se, & obiecto vitur sensibili ad sui cognitionem: unde non potuit primum hominis peccatum esse inordinatus amor sui. Secundo, quia secundum August. & habetur in littera Magistri senten. distinctio. 22. secundi libri, Adam peccavit ex amore benevolentiae ad uxorem, ex quo confestim in esum pomi venit. Tercio, quia secundum Apostolum ad Timoth. 1. Adam non est seductus, ac per hoc non credidit dicto daemone. Eritis sicut dii, & consequenter non appetijt huiusmodi similitudinem diuinam, in quo consisteret illius superbia, si peccasset per superbiam.

9. dist. 28. q. 1. art. 3.

Ca. 3. a meo dicitur 9.

Ad huius quaestione, evidentiam sciendum est, quod, ut patet in 22. distinctio, secundi, senten. materia ista non est vix; quaeque clara. Scriptura namque circa peccatum Euae tot dicit, ut ex illa colligatur superbia Euae. Nam conferendo promissa a daemone mulieri cum seductione ipsius, qua tradidit Apostolus, apparet quod decepta est credendo promissis, & appetendo ipsa, in quibus manifeste excellentia diuinae similitudinis proponitur. Sed circa peccatum Adae, non reliquit iam apertas, ut coepit inire peccatum progredere: & propterea obsecrum remanet. Alij namque ex negatione seductionis negationem appetitus promissorum a daemone inferunt. Alij vero ex negatione seductionis negationem appetitus simpliciter acceptant: sed non negationem appetitus conditionati. Ita quod dicunt, quod Adam, quia non seductus, ideo non simpliciter appetijt esse sicut Deus, ut Eua appetijt: sed appetijt conditionate, si possibile foret, esse sicut Deus. Et haec via videtur August. dicentis, quod virum propter aliquam mentis elationem sollicitauit quaedam experiendi cupiditas, cum mulierem videret accepta illa esca non esse mortuam. Hanc sequuntur Magister sententiarum, & author, Scotus vero primam est amplexus viam. Vnde in hac materia non nisi probabiliter loqui patitur ipsa materia de vno singulari non scibili. Ratio siquidem Scoti nihil valet, tum quia contra ipsum Scotum ibidem concludit, si concludit, quoniam concedit ipse ibi, quod Eua peccavit primo ex inordinato amore sui, scilicet appetitum. Talis autem ordo non attenditur in peccatis, sed unum per accidens sequitur post aliud: unde non sequitur quod primum peccatum sit maximum.

ARTICVLVS IIII.

Virum peccatum Adae fuerit grauius, quam peccatum Euae.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod peccatum Adae fuerit grauius quam peccatum Euae. Dicitur. n. 1. ad Tim. 2. quod Adam non est seductus, mulier autem seducta in praeruaricatione fuit, & sic videtur quod peccatum mulieris fuerit ex ignorantia, peccatum autem viri ex certa scientia: sed huiusmodi peccatum est grauius, sicut illud Luc. 12. Ille seruus qui cognouit voluntatem domini sui, & non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis: qui autem non cognouit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis. ergo Adam grauius peccauit quam Eua.

¶ 2. Praet. Aug. dicit in lib. de decem chordis, si caput est vir, melius debet viuere, & praecedere in omnibus bonis factis, maxime uxorem suam, ut illa imitetur virum: sed ille qui melius debet facere si peccet, grauius peccat. ergo Adae grauius peccauit quam Eua.

¶ 3. Praet. Peccatum in Spiritum sanctum videtur esse grauius: sed Adam in Spiritum sanctum videtur peccasse, quia peccauit cogitans de diuina misericordia, quae pertinet ad peccatum praeruptiois. ergo videtur quod Adam grauius peccauit quam Eua.

Sed contra est, quod pena respondet culpae: sed mulier est grauius punita quam uir, ut patet

tendo propriam excellentiam in hoc, quod tum est autem quod Eua intelligitur: sicut batur obiecto sensibili ad sui cognitionem. Aut ergo ratio non concludit de Adam, sed concludit, etiam de Eua. Et vere nihil ex

Genes. 3. ergo grauius peccatum quam vir.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, grauitas peccati principaliter attenditur tam secundum peccati speciem, quam secundum peccati circumstantiam. Dicendum est ergo, quod si consideremus conditionem personae, utriusque. mulieris & viri, peccatum viri est grauius, quia erat perfectior mulier: sed quantum ad ipsam generis peccati, utriusque, peccatum quale dicitur, quia utriusque peccatum fuit superbia. Vnde Aug. dicit 11. super Gen. ad litteram, quod mulier excusant peccatum suum in impari sexu, sed pari factus, quantum ad speciem superbiae, grauius peccauit mulier triplici ratione. Primo quidem, quia maior elatio fuit mulieris quam viri. Mulier. n. creditit verum esse, quod serpens sua fuit. quod Deus prohibuerit ligni esum, ne ad eius similitudinem peruerterent: & ita dum per esum ligni uentit Dei similitudinem consequi uoluit, superbia eius ad hoc se erexit, quod contra Dei voluntatem aliquid uoluit obtinere. Sed uir non creditit hoc esse uerum: unde non uoluit consequi diuinam similitudinem contra Dei uoluntatem: sed in hoc superbiuit quod uoluit eam consequi per seipsum. Secundo, quia mulier non solum ipsa peccauit, sed etiam uiro peccati suggestit, unde peccauit & in Deum, & in proximum. Tertio in hoc, quod peccatum uiri diminutum est ex hoc, quod in peccatum coefferit amicitiam quam beneuolentia, qua plerumque fit ut offendatur Deus, ne homo ex amico fiat inimicus, quod cum facere non debuisset diuinae sententiae exitus indicauit, ut Aug. dicit 11. super Gen. ad litteram. Et sic patet

specie superbiae peccauit, scilicet in propria natura lumine, excludo speciem peccati sui, quae ex tribus rationibus latet, secunda & tertia nihil ad superbiae peccatum ponitur tripliciter addenda. Ad hoc dicitur, quod littera postea peccatum viri. Et hic sensus non est inueniendus in littera, quoniam nunquam in illa littera dicitur, quod uir peccauit in superbia, quae uterque peccauit, grauius peccauit mulier, quod infra litteram dicitur ad speciem superbiae grauius & carius. Et hic est intentus sensus, quod eodem concubitu mulier quam uir, eodem adulterii grauius peccauit. Vel peccatum, ut prima ratio ostendit, quod